

Vilhelm Johannesen, framsøgumaður
javnaðarfloksins:

Skeivt at gera politikararnar til syndabukk

Kreppa er ikki bert í Føroyum, men eisini í øllum okkara grannalondum. Her hjá okkum verður roynt at leita eftir syndabukkum, og politikararnir eru teir, sum fáa skyldina fyrri stöðuna. Men vit hava ikki verri politikarar enn aðrir, eiheldur verri vinnulívmenn, stjórar, arbeiðsmenn osfr segði Vilhelm Johannesen, framsøgumaður javnaðarfloksins m.a. undir 1., viðgerð av figgjarlógaruppskotinum á tingi mánadagin. Hann segði:

Batar

Hóast tað, at okkara netto-uttanlandsskuld, sum við árslok 1991 var 1 mia. og 192 mió. kr., er í størri lagi, so kunnu vit kortini ásanna og fegnast um, at ávísir batar eru hendir í okkara figgjarviðurskiftum við útheimin.

Tey almennu tøluni sýna, at í 1991 høvdu vit eitt avlop á handilsjavnanum uppá góðar 800 mió. kr., at vit høvdu eitt avlop á gjalds-javnanum uppá stívliga 400 mió. og at uttanlandsskuldin hjá Føroyum varð niðurgoldin við meira enn 300 mió. kr., soleiðis at netto-

uttanlandsskuldin gjørdist hetta minni.

Men hinveginugu vit siggja í eyguni at vit hava stórar innlendis trupulleikar at dragast við. Í 1993 hava vit fimta árið á rað hall á figgjarlógini. Bæði landskassin og samfelagið annars hava gjaldförstrupulleikar at dragast við. Í stóran mun hava fiskastovnarnir sviðt við tí úrsliti at okkara hövudsvinna er í kreppu. Alivinnan hevur eisini sínar trupulleikar at dragast við. Arbeiðsloysið, ið er alt ov stórt, tykist tíverri at vera í stöðugum vøkstri. Hetta eru so nakrir av trupulleikum.

Politikararnir syndabukkar

Gamalt er, at tá krubban er tóm, fara hestarnir at bitast. Og soleiðis tykist eisini at vera í Føroyum í løtuni. Øll royna at leita eftir syndabukkum við tí fyrri eyga at finna onkran ella nakrar, sum kunnu fáa skyldina fyrri ta vánaligu stöðuna í samfelagnum. Og nærur øll eru samd um, at tað eru oplitikararnir, ið hava skyldina. Vit hava alt alt ov vánaligar politikarar í Føroyum. Al oftast er hetta niðurstöðan.

Hava vit ov vánaligar politikarar? Ella hava vit ov

vánaligar alarar. Er tað møgulega galið við leiðslunum í peningastovnunum? Ella hava vit ov vánaligar skiparar og fiskimenn? Ella er tað møgulega galið við vinnulívsstjórnunum, virkisleiðslunum og arbeiðsfólkinum á okkara fiskavirkjum? Ella er tað føroyska fólkatilfarið sum heild, ið onki nyttar? Og soleiðis kundu vit hildið á at spurt og leitað eftir syndabukkum.

Men mítt svar er nei til allar teir spurningarnar, sum eg sjálvur júst havi sett. Vit hava ikki verri politikarar enn aðrir. Okkara alarar standa onki aftan fyri alarar í øðrum londum. Tað

sama kann sigast um okkara skiparar, fiskimenn, leiðslurnar í peningastovnunum, vinnulívsstjórnarar, virkisleiðslur, arbeiðsfólkið o.s.fr. Eins og øll onnur lond hava vit bæði góðar og eisini minni góðar politikarar. Og hetta sama ger seg galdandi á øllum økjum í samfelagnum, uttan mun til um vit tosa um skiparar, alarar, fiskimenn, virkisleiðarar, stjórar o.s.fr. Í øllum bólkum hava vit nøkur, ið skæra framúr, vit hava onnur, ið eru góð og uppaftur onnur, sum eru minni góð.

Stöðan í øðrum londum

Hvønn dag og fleiri ferðir um dagin frætta vit føroyingar tíðindi uttan úr heimi. Vit hoyra hvat hendir í okkara næstu grannalondum, eins og vit frætta tíðindi úr fjarskotnum londum kring allan knøttin. Teir føroyingar, sum halda at búskaparkreppan er eitt serføroyskt fyrbrigdi, og at orsøkin til kreppuna er tann, at vit hava vánaligar politikarar í Føroyum, áttu at latið eygu og oyru upp fyri teimum uttanlandstíðindum, ið verða borin gjøgnum bløð, útvarp og sjónvarp.

Lat meg í stuttum greiða frá, hvat vit hava frætt

uttanefir seinastu tíðina. Ur Noreg hoyrdu vit fyrri nøkrum vikum síðani at tað fara at resta 40 milliardir krónur í á norsku figgjarlógini. Úr Svøríki hava vit frætt, at borgarlaga stjórnin har, saman við sosialdemokratisku andstöðuni, hevur samtykt tann størsta spari-pakkan í svensku søguni. Og úr Finlandi hoyra vit um somu tíð, at borgarlaga stjórnin har í landinum hevur í umbúna at gera tað sama, eisini saman við sosialdemokratisku andstöðuni.

Seinasta fríggjadag hevði útvarpið nøkur tíðindi úr Grønlandi. Har varð sagt, at uppskotið til ta fimtu spari-figgjarlógina á rað er framlagt í grønlandska lands-tinginum. Vit hoyrdu eisini, at í ár fer útlutningsvriðið hjá grønlandinum væntandi at minka við 700 milliónum krónum, samanborið við útlutningsvriðið í fjør. Viðari varð sagt úr Grønlandi, at arbeiðsloysið er stórt og alsamt vaksandi, og at enda varð sagt, at fiskiskapurin hjá grønlandinum svikur í mun til undanfarin ár.

Og fyri bert nøkrum fáum døgum síðani hoyrdu vit í uttanlandstíðindunum, at forsøgnir í Russlandi benda á, at inntøkurnar hjá russiska rikis-kassanum í ár bert verða 40% av tí, sum roknað varð við á figgjarlógini fyrri 1992. Í USA hevur rísa-stórt hall verið á figgjarlógini í fleiri Harrans ár. Og nú fyrri stuttum segði demokratiska forsetavalevni Bill Clinton, at búskaparlaga stöðan í USA er so hettslig, at hon minnir sera nógv um stöðuna í 1929, tá alt brendi saman og tann størsta kreppan, ið nakar veit um at siga, og sum gjørdist heimsufatandi, varð útloyst.

Og fara vit so til tað landið, ið vit hava størst samskifti við og eru í ríkisfelagsskapi við, nevniliga Danmark, so má eg siga, at tað orðið, sum eg havi hoyrt mest á donskum tungumáli seinastu 25 árin, er orðið »krise«. Í roynd og veru hevur Danmark verið í búskaparkreppu seinastu 25 árin.

Sum eg havi nevnt, so hava vit stórar trupulleikar av figgjarlógini, sum ikki javnvigar fimta árið á rað. Men nærur øll lond, sum vit kenna nakað til, hava sama trupulleika at dragast við. Fiskastovnarnir hava sviðið, og tí er okkara fiskivinna í kreppu, men øll okkara grannalond og fleiri onnur lond, sum vit hava kunnleika um, eru í somu stöðu. Føroyska alivinnan hevur stórar trupulleikar. Men alivinnan í Noreg, sum vit ofta sammeta okkum við, hevur júst somu trupulleikar.

Tríggir av tingmonnum javnaðarfloksins fylgja við viðgerðini av figgjarlógini. Mynd kalmar